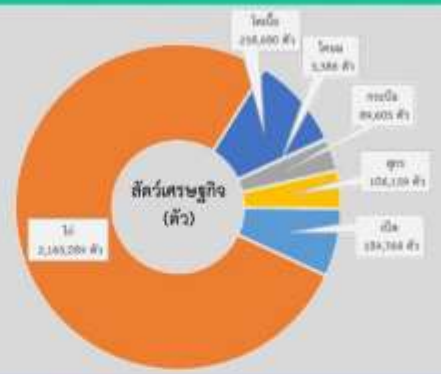
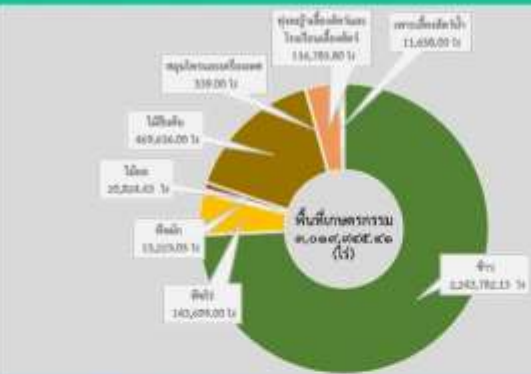

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสกลนคร

GPP ปี 2566 จังหวัดสกลนครมูลค่า 71,494 ล้านบาท สาขาเกษตรกรรมการป่าไม้ และการประมงมีมูลค่า 19,465 ล้านบาท ซึ่งเป็นสาขาที่ทำรายได้มากที่สุด ประชากร 1,134,091 คน 411,950ครัวเรือน ครัวเรือนเกษตร 134,716 ครัวเรือน (32.70%) แหล่งน้ำที่สำคัญ (ข้อมูล ณ 3 สิงหาคม 2569) เชื่อน้ำอูน ปริมาณน้ำเฉลี่ย 220.250 ล้านลบ.ม. (42.36 %) เชื่อน้ำพุ ปริมาณน้ำเฉลี่ย 47.380 ล้านลบ.ม. (28.63 %) หนองหาร ปริมาณน้ำเฉลี่ย 194,874 ล้านลบ.ม. (73.01 %) จังหวัดสกลนครมีแหล่งน้ำชลประทาน มี 447 โครงการ เกือบกักน้ำได้ 2,145 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทาน 585,950 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.40 ของพื้นที่การเกษตร

สินค้าเด่น/GI

ข้อมูลเกษตรอินทรีย์		
ชนิดสินค้า	จำนวนกลุ่ม/ราย	จำนวนไร่
ข้าวอินทรีย์	808 ราย	7,833.25
พืชสวนผลไม้	12 ราย	83.753
การรับรอง GAP		
ชนิดสินค้า	จำนวนฟาร์มแปลง	
ข้าว (GAP)	384 ราย 503 แปลง	3,192.25 ไร่
พืชอื่นๆ (มาตรฐานพืชอาหารและพืชสมุนไพร)		555 (แปลง)
ประมง		31 (ฟาร์ม)
ปศุสัตว์		286 (ฟาร์ม)
การรับรองมาตรฐาน GFM		
ชนิดสินค้า	จำนวนฟาร์ม	
ปศุสัตว์		248 (ฟาร์ม)

สกลนคร

infographic
ข้อมูลพื้นฐานจังหวัด

จังหวัดสกลนคร ในปี 2568 ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยและสภาพอากาศแปรปรวน ทำให้พื้นที่การเกษตร ได้รับผลกระทบ จำนวน 16 อำเภอ มีเกษตรกรด้านพืช จำนวน 9,273 ราย พื้นที่เสียหาย 73,927.53 ไร่ วงเงินการช่วยเหลือ 99,465,971.20 บาท และด้านประมง 31 ไร่ จำนวน 20 ราย พื้นที่เสียหาย 31 ไร่ วงเงินการช่วยเหลือ 145,142 บาท วงเงินช่วยเหลือรวมทั้งสิ้น 99,611,113.20 บาท ทั้งนี้ ได้ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ด้วยเงินอุดหนุนรายราย เรียบร้อยแล้ว สำหรับปี 2569 พบเหตุวาตภัยและอัคคีภัย เกษตรกรชาวสวนยางได้รับผลกระทบ จำนวน 31 ราย ดำเนินการช่วยเหลือรายละ 3,000 บาท รวมงบประมาณ 93,000 บาท แบ่งเป็นผู้ประสบวาตภัย 7 ราย และอัคคีภัย 24 ราย ปัจจุบันจังหวัดได้ดำเนินการโอนเงินช่วยเหลือเข้าบัญชีเกษตรกรผู้ประสบภัยครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว สะท้อนถึงการดำเนินงานด้านการบรรเทาความเดือดร้อนและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

จังหวัดสกลนครมีแปลงใหญ่ 163 แปลงสินค้า 23 ชนิด จำนวนเกษตรกรรวมกลุ่ม 10,201 ราย ในพื้นที่ 110,625.97 ไร่ และมีกลุ่มสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน 1,824 กลุ่ม ศพก. 18 ศูนย์ ศพก. ศูนย์เครือข่าย 270 ศูนย์ (ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร ข้อมูล ณ มีนาคม 2569)

ปี 2569 มีงบประมาณเพื่อการพัฒนาการเกษตร 1,591,015,410.66 บาท

จังหวัดสกลนคร วันที่ 10 กรกฎาคม 2569 มีจำนวนทั้งสิ้น 490 โครงการ วงเงินงบประมาณรวม 1,591,015,410.66 บาท มีผลการเบิกจ่ายรวม 1,075,617,896.32 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.61 ของงบประมาณทั้งหมด โดยงบประมาณส่วนใหญ่ มาจากงบของส่วนราชการต้นสังกัด (Function Base)

การดำเนินงานตามงบ Function Base ครอบคลุมด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง กลุ่ม/สหกรณ์ และชลประทาน โดยเน้นการส่งเสริม พัฒนา และยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร ด้านชลประทานเป็นการจัดหา มีจำนวนโครงการ และวงเงินงบประมาณสูงสุด มุ่งเน้นการก่อสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทาน

สำหรับงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (Area Base) มีการดำเนินงานด้านเกษตรมูลค่าสูง ด้านพืช และด้านชลประทาน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่และยกระดับภาคการเกษตรของจังหวัดอย่างยั่งยืน

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสกลนคร

๑. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด

๑.๑ พื้นที่ทั้งหมด ๖,๐๐๓,๖๐๒ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๓,๐๑๙,๙๔๕.๔๑ ไร่ (๕๐.๓๐% ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๒,๒๔๓,๗๘๒.๑๓ ไร่ พืชไร่ ๑๔๓,๖๙๙ ไร่ พืชผัก ๑๓,๒๒๓.๐๕ ไม้ผล ๒๐,๘๒๔.๔๓ ไร่ ไม้ยืนต้น ๔๖๙,๖๓๖ ไร่ สมุนไพรและเครื่องเทศ ๓๓๙ ไร่ พืชสมุนไพรและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ๑๑๖,๗๘๓.๘๐ ไร่ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๑๑,๖๕๘ ไร่ โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน ๕๘๕,๙๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔๐ ของพื้นที่การเกษตร

๑.๒ สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิตและแนวโน้ม (ณ สิงหาคม ๒๕๖๙) ดังนี้

๑) ปริมาณน้ำภาพรวมจังหวัด

- แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๓ โครงการ ๔๖๒.๕๐๔ ลบ.ม.
- อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ๓๔ แห่ง / เล็ก ๗๘ แห่ง ๕๘๖.๘๐๔ ลบ.ม.
- ปริมาณน้ำท่า คิดเป็น ๖๕.๙๙ % ของความจุลน้ำ (จากระดับตลิ่ง)

๒) ปริมาณน้ำฝนสะสม ปี ๒๕๖๙ (มกราคม – ๓ สิงหาคม ๒๕๖๙) เฉลี่ย ๘๘๙.๗๐ มม.

ปริมาณน้ำฝนสะสม ตั้งแต่ มกราคม ๒๕๖๘ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๘ เฉลี่ย ๑,๙๑๐.๘๐ มม.

ปริมาณน้ำฝนในรอบ ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๖๓) เฉลี่ย ๑,๖๕๘.๒๐ มม.

๓) การใช้ประโยชน์และความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic)

พื้นที่การเกษตรสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ออกเป็น ๔ ระดับ คือ เหมาะสมสูง เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมเล็กน้อย และไม่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

พืช	พื้นที่ เหมาะสมสูง (ไร่)	พื้นที่เหมาะสม ปานกลาง (ไร่)	พื้นที่เหมาะสม เล็กน้อย (ไร่)	พื้นที่ ไม่เหมาะสม (ไร่)
ข้าว	๓๑๘,๖๔๑.๔๑	๘๘๐,๐๐๐.๔๑	๕๐๓,๔๑๓.๕๓	๖๙๐,๗๔๓.๑๖
อ้อย	๑,๗๕๑.๗๒	๑๐๑,๐๔๓.๒๔	๒๒.๓๑	๔๔,๕๗๔.๙๐
มันสำปะหลัง	-	๑๐๑,๑๑๑.๖๐	๑๖๖,๘๔๓.๕๐	๓๐,๗๒๕.๒๗
ยางพารา	๒๖,๒๔๒.๒๖	๒๕๓,๕๐๙.๖๓	๑๔๑,๐๕๔.๐๕	๒๐,๖๕๒.๕๒
ปาล์มน้ำมัน	-	๑,๐๒๗.๖๗	๗,๗๖๓.๒๙	๕,๒๒๓.๕๖
รวม	๓๔๖,๖๓๕.๓๙	๑,๓๓๖,๖๙๒.๕๕	๗๕๓,๓๖๔.๗๘	๗๙๑,๙๑๙.๔๑

ที่มา Agri-Map online : กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

๑.๓ ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัด (GPP)^๑ จังหวัดสกลนคร ปี ๒๕๖๖ มีมูลค่า ๗๑,๔๙๔ ล้านบาท อยู่ในลำดับที่ ๑๐ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลำดับที่ ๔๓ ของประเทศ โดยสาขาการผลิตที่ทำรายได้มากที่สุดคือสาขาภาคเกษตร ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มีมูลค่า ๑๙,๔๖๕ ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาภาคนอกการเกษตร ได้แก่ สาขาการศึกษา มีมูลค่า ๑๑,๙๘๑ ล้านบาท สาขาการขนส่ง และการขายปลีก มีมูลค่า ๘,๘๑๔ ล้านบาท สาขาการเงินและประกันภัย มีมูลค่า ๖,๖๖๖ ล้านบาท สาขาการผลิต มีมูลค่า ๕,๙๒๔ ล้านบาท และสาขาอื่น ๆ ๑๘,๖๔๕ ล้านบาท ตามลำดับ จำนวนประชากร^๒ ๑,๑๓๔,๐๙๑ คน ๔๑๑,๙๕๐ ครัวเรือน เป็นภาคการเกษตร^๓ ๑๓๔,๗๑๖ ครัวเรือน

ที่มา ๑. สำนักงานคลังจังหวัดสกลนคร ๒. ที่ทำการปกครองจังหวัดสกลนคร ๓. สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร

๑.๔ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

จังหวัดสกลนครมีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิด โดยข้าวนาปีเป็นพืชหลัก มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด จำนวน ๒,๐๔๓,๐๓๓.๗๗ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๘๐๓,๖๔๐ ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๘ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวนาปรังมีพื้นที่เพาะปลูก ๑๙๘,๗๔๘.๓๖ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๗๑,๘๘๘ ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ย ๔๗๘ กิโลกรัมต่อไร่ พืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง ได้แก่ อ้อยโรงงาน มีผลผลิตเฉลี่ย ๗,๔๗๑ กิโลกรัมต่อไร่ และปาล์มน้ำมัน มีผลผลิตเฉลี่ย ๖,๙๙๔ กิโลกรัมต่อไร่ รายละเอียดตามตาราง

พืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่(กก.)
ข้าวนาปี	๒,๐๔๓,๐๓๓.๗๗	๑,๙๗๑,๙๙๐	๘๐๓,๖๔๐	๔๐๘
ข้าวนาปรัง	๑๙๘,๗๔๘.๓๖	๑๕๐,๓๙๔	๗๑,๘๘๘	๔๗๘
เม่า	๑,๖๕๙	๑๑๗	๑๒๕	๑,๐๖๘
มันสำปะหลัง	๙๑,๘๔๔	๕๐,๒๗๙	๑๔๔,๔๔๙	๒,๘๗๕
อ้อยโรงงาน	๒๙,๐๑๐	๑๘,๕๗๓	๑๓๘,๗๖๕	๗,๔๗๑
ยางพารา	๔๑๐,๓๕๙	๓๙๖,๓๖๖	๑๙๘,๙๗๕	๕๐๒
ปาล์มน้ำมัน	๓๓,๓๐๑	๒๑,๔๕๒	๑๕๐,๐๔๕	๖,๙๙๔

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร ข้อมูล ณ กรกฎาคม ๒๕๖๙

๑.๕ สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่

จังหวัดสกลนครมีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิด โดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์กระจายอยู่ทั่วพื้นที่จังหวัด ไก่เป็นสัตว์ที่มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงและจำนวนสัตว์มากที่สุด มีเกษตรกร ๖๙,๘๓๓ ราย จำนวน ๒,๑๖๕,๐๘๙ ตัว รองลงมาคือโคเนื้อ มีเกษตรกร ๕๐,๒๕๐ ราย จำนวน ๒๕๘,๖๘๐ ตัว และเป็ด มีเกษตรกร ๑๒,๔๑๕ ราย จำนวน ๑๘๙,๗๖๔ ตัว ด้านกระบือและสุกรมีการเลี้ยงในระดับรองลงมา โดยมีกระบือ ๘๙,๖๐๕ ตัว และสุกร ๑๐๖,๑๕๙ ตัว ด้านโคนม เป็นสัตว์ที่มีการเลี้ยงน้อยที่สุด จำนวน ๓,๓๘๖ ตัว รายละเอียดตามตาราง

ชนิดสัตว์	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)
โคเนื้อ	๕๐,๒๕๐	๒๕๘,๖๘๐
โคนม	๑๓๒	๓,๓๘๖
กระบือ	๑๖,๖๓๓	๘๙,๖๐๕
สุกร	๓,๗๔๘	๑๐๖,๑๕๙
เป็ด	๑๒,๔๑๕	๑๘๙,๗๖๔
ไก่	๖๙,๘๓๓	๒,๑๖๕,๐๘๙

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร ข้อมูล ณ สิงหาคม ๒๕๖๙

๑.๖ สินค้าเด่น/สินค้า GI ได้แก่ (ที่มา สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร)

๑.๖.๑ เนื้อโคขุนโพนยางคำ (Pon Yang Kham Beef) ลักษณะเด่น คือ สีแดงสด ไขมันแทรกดี รสชาตินุ่ม และไม่มีการกลั่นสับ ขั้นตอนการผลิตต้องใช้โคลูกผสมเพศผู้ อายุไม่เกิน ๒ ปี น้ำหนักก่อนขุนไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ กิโลกรัม และต้องเลี้ยงไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน โดยให้อาหารข้น หญ้าสดหรือฟางตามมาตรฐานรวมถึงการเสริมพลังงานจากกากน้ำตาลเพื่อเพิ่มไขมันแทรกในกล้ามเนื้อ ก่อนเข้าชำแหละต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยคณะกรรมการสหกรณ์โดยมีพื้นที่ผลิตหลักในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และบึงกาฬ

๑.๖.๒ หมากเฒ่าสกลนคร (Sakon Nakhon Mulberry) ลักษณะเด่นคือผลกลมขนาดเล็กเรียงเป็นพวง คล้ายช่อพริกไทย ผิวบาง เนื้อฉ่ำน้ำ และมีกลิ่นหอมเฉพาะตัว ผลสุกมีรสหวานเปรี้ยว ผาต หรือชม โดยมีค่าความหวานไม่ต่ำกว่า ๑๒ บริกซ์

๑.๖.๓ น้ำหมากเฒ่าสกลนคร (Sakon Nakhon Mulberry Juice) ลักษณะเด่นคือ มีลักษณะเฉพาะคือรสหวานอมเปรี้ยว เจือผาต และมีสีแดงหรือม่วงเข้มตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทหลัก ได้แก่ น้ำหมากเฒ่าแท้ ๑๐๐% ซึ่งไม่เติมสารเจือปนใด ๆ น้ำหมากเฒ่าพร้อมดื่มซึ่งมีสัดส่วนน้ำหมากเฒ่าไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และน้ำหมากเฒ่าเข้มข้นที่มีค่าความเข้มข้นของสารละลายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ขั้นตอนการผลิตเริ่มจากการคัดผลสุกสีดำ ล้างทำความสะอาด บีบแยกน้ำ แล้วนำไปฆ่าเชื้อก่อนบรรจุในภาชนะปิดสนิทที่ผ่านการฆ่าเชื้อผลิตภัณฑ์ที่ได้ ได้แก่ น้ำหมากเฒ่าแท้ น้ำหมากเฒ่าเข้มข้น น้ำหมากเฒ่าพร้อมดื่ม และไวน์หมากเฒ่า ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพและอัตลักษณ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปท้องถิ่น

๑.๖.๔ ข้าวฮางหอมทองสกลทวาปี (Sakon Dhavapi Haang Golden Aromatic Rice) ลักษณะเด่น คือเป็นข้าวกล้องคุณภาพสูงที่ได้จากพันธุ์ข้าวเหนียว กข.๖ หรือข้าวเจ้า พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ในระยะน้ำนม ก่อนข้าวจะแก่จัด โดยปลูกในพื้นที่เฉพาะของจังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภวาริชภูมิ พังโคน และอากาศอำนวย ผ่านกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมที่สืบทอดในท้องถิ่น ลักษณะข้าวมีเมล็ดเรียวยาวสีเหลืองทองถึงน้ำตาลเข้ม กลิ่นหอม ขึ้นไม่เก็นร้อยละ ๑๐ ขั้นตอนการผลิตประกอบด้วยการบ่ม แขน้ำ คัดแยกเมล็ดสีบ นึ่ง รัตนน้ำเย็น ผึ่งลม และสีข้าวโดยไม่ขัดสี เพื่อรักษาคุณค่าทางโภชนาการ ผลิตภัณฑ์ที่ได้ ได้แก่ ข้าวกล้อง ข้าวฮางอบกอบ และข้าวฮางงอก ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของสกลนคร

๑.๖.๕ ผ้าครามธรรมชาติ (Sakon Nakhon Natural Indigo Dyed Fabric) ลักษณะเด่น เป็นผ้าฝ้าย ที่ผ่านการย้อมสีครามจากพืชครามธรรมชาติโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวสกลนคร ทำให้ได้ผ้าที่มีโทนสี ตั้งแต่ฟ้าอ่อนจนถึงน้ำเงินเข้มมีความมันวาว ไม่ตกสี และมีกลิ่นเฉพาะตัวเส้นใยที่ใช้เป็นฝ้ายเข็นมือหรือฝ้ายแท้ ๑๐๐% ลวดลายสื่อถึงวัฒนธรรม เช่น ลายสะเก็ดธรรมลายเกล็ดเต่า และลายผ้าขาม้า กระบวนการผลิต ประกอบด้วยการเตรียมเนื้อคราม การก่อก้อนน้ำย้อม การย้อมเส้นใยหรือย้อมผ้าทั้งผืนและการล้างตากในที่ร่ม จนแห้ง ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีความหลากหลาย เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ผ้าผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป และหมวก สะท้อนคุณค่าเชิงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ท้องถิ่นของจังหวัดสกลนคร

๑.๖.๖ นมวาริช (Warich Milk) เป็นผลิตภัณฑ์นมโคแท้ร้อยละ ๑๐๐ คุณภาพสูง ผลิตจากแม่โคลูกผสมสายพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเซียน ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร แปรรูปเป็นนมยูเอชทีและนมพาสเจอร์ไรส์ผลิตภัณฑ์มีลักษณะเด่นด้านคุณภาพทางกายภาพและเคมี โดยมีเนื้อสัมผัสเข้มข้น รสชาติดี และมีองค์ประกอบทางโภชนาการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดวัตถุดิบมาจากฟาร์มโคนมที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP และผ่านการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมดิบตามเกณฑ์ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) กระบวนการผลิตครอบคลุมตั้งแต่การเลี้ยงโคนม การจัดการฟาร์ม การรวบรวมและแปรรูปน้ำนม ภายใต้การควบคุมมาตรฐานโดยสหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวมีส่วนสนับสนุนการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่ม และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๑.๖.๗ เนื้อครามสกนกร เป็นผลิตภัณฑ์จากใบครามพันธุ์ฝักตรงหรือฝักงอ ที่ผ่านกระบวนการผลิตตาม ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสกนกร มีคุณภาพโดดเด่นด้านสี กลิ่น และความเหนียวมีลักษณะทางกายภาพ เป็นเนื้อเหนียว หนืด ชื่น สีสน้ำเงินเข้มเป็นเงามันวาว และมีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ พร้อมคุณสมบัติทางเคมีอยู่ใน เกณฑ์มาตรฐานวัตถุดิบและกระบวนการผลิตควบคุมตั้งแต่การปลูก การเก็บเกี่ยว และการแปรรูป โดยใช้วัตถุดิบ ในพื้นที่และดำเนินการตามหลักวิชาการควบคุมภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการผลิตประกอบด้วยการแช่ การตี การนวด และการเก็บรักษา โดยมีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

๑.๗ สินค้า OTOP ของจังหวัด

จังหวัดสกนกร พบว่า สินค้าที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ใน กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งมี บทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยสินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรก (จากยอดการจำหน่ายสินค้า OTOP โดย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกนกร) สามารถจำแนกสินค้าเกษตรตามประเภทสินค้าได้ดังนี้

๑. ประเภทผลิตภัณฑ์นมและโคนม

เป็นกลุ่มสินค้าที่มียอดการจำหน่ายสูงสุด สะท้อนศักยภาพด้านการเลี้ยงโคนมและการแปรรูป ผลิตภัณฑ์นมของจังหวัด ได้แก่

- สหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด (นม UHT ตราวาริชภูมิ)
- สหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด (นม UHT)
- สหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด (นมพาสเจอร์ไรส์)
- ศูนย์รวมนมสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์สกนกร (ผลิตภัณฑ์นม)

กลุ่มสินค้านี้มีบทบาทสำคัญในการรองรับผลผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกร และสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้กับสหกรณ์และชุมชน

๒. ประเภทผลิตภัณฑ์เนื้อโคและปศุสัตว์

เป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูงและเป็นจุดเด่นของจังหวัดสกนกร ได้แก่

- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด (ผลิตภัณฑ์เนื้อโคขุน)
- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด (ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อโค)
- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด (ผลิตภัณฑ์อาหารจากปศุสัตว์)
- Master Beef (ลัอมพงษ์) ผลิตภัณฑ์เนื้อโคขุน

สะท้อนถึงความเข้มแข็งของระบบการผลิต การแปรรูป และการตลาดด้านปศุสัตว์ในพื้นที่

๓. ประเภทผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากวัตถุดิบการเกษตร

เป็นการนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าและสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น ได้แก่ การแปรรูป อาหารจากเนื้อหมู กลุ่มสินค้านี้มีส่วนช่วยกระจายรายได้สู่ระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างทั่วถึง

สรุปภาพรวม

สินค้า OTOP ที่มียอดการจำหน่ายสูงสุดของจังหวัดสกนกร ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสินค้าเกษตรและ อาหารแปรรูป โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์นมและเนื้อโคขุน ซึ่งเป็นสินค้าเด่นที่สะท้อนศักยภาพของจังหวัดในการ พัฒนาการเกษตรเชิงมูลค่า เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกนกร (ณ ธันวาคม ๒๕๖๘)

๑.๘ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

จังหวัดสกลนครมีชุมชนท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น ๖๓ ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๕๔ ชุมชน หมู่บ้าน OTOP/เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน ๖ ชุมชน และหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน ๓ ชุมชน โดยได้ดำเนินการประเมินศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับ A จำนวน ๓ ชุมชน ระดับ B จำนวน ๑๓ ชุมชน ระดับ C จำนวน ๓๔ ชุมชน และระดับ D จำนวน ๑๓ ชุมชน ทั้งนี้ มีชุมชน ท่องเที่ยวที่ได้รับงบประมาณโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ D-HOPE จำนวน ๑๑ ชุมชน และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้โครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ D-HOPE จำนวน ๓ ชุมชน ได้แก่ บ้านนาแก อำเภอมะนัง อำเภอน้ำก่ำ อำเภอวังยาง และบ้านกุดจิก อำเภอนวนวิสัย ซึ่งเป็นชุมชนที่มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชน

๑.๙ สหกรณ์การเกษตร

๑) จำนวนสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด ๘๖ แห่ง สมาชิกสหกรณ์ ๑๗๓,๗๒๐ ราย

๒) การจัดระดับความเข้มแข็งสหกรณ์ในจังหวัด

๒.๑ สหกรณ์ ชั้น ๑ จำนวน ๓๐ แห่ง

๒.๒ สหกรณ์ ชั้น ๒ จำนวน ๒๖ แห่ง

๒.๓ สหกรณ์ ชั้น ๓ จำนวน ๓๐ แห่ง

๒.๔ ไม่ผ่าน จำนวน - แห่ง

๒. ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัด (ข้อมูล ณ เมษายน ๒๕๖๙)

การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร พบว่ามีการดำเนินงานครอบคลุมทั้งภาคพืช ประมง และปศุสัตว์อย่างเป็นระบบ รายละเอียดตามตารางดังนี้

๒.๑ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวน (ไร่)
๑. ข้าว		
มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย	๔๒ กลุ่ม ๗๗๐ ราย ๙๖๗ แปลง	๗,๓๘๖.๗๕ ไร่
มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลสหรัฐอเมริกา NOP/USDA มาตรฐานยุโรป EU		
ข้าว	๑ กลุ่ม ๓๘ ราย ๕๙ แปลง	๔๔๖.๕๐ ไร่

ที่มา : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสกลนคร, สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวน (ไร่)
๒. พืชอื่นๆ	๑๒ ราย	๘๓.๗๕๓ ไร่
เครื่องดื่มน้ำมะพร้าวอินทรีย์ ๑๐๐ %	๑ โรง	
พืชผสมผสาน (ระยะปรับเปลี่ยน)	๑	๑.๙๖ ไร่
พืชผสมผสาน	๘	๖๗.๗๕๓ ไร่
ไม้ผล	๓	๑๔ ไร่

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร

๒.๒ มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice)

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง/ฟาร์ม	จำนวน (ไร่/ตัว)
๑. พืชอื่นๆ (มาตรฐานพืชอาหารและพืชสมุนไพร)	๕๕๕ แปลง	๒,๐๑๑.๑๗๑ ไร่
๒. ข้าว	๓๘๔ ราย ๕๐๓ แปลง	๓,๑๙๒.๒๕ ไร่
๒.๑ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าว (GAP)	๑๓ กลุ่ม ๒๑๔ ราย ๒๓๓ แปลง	๑,๖๖๖.๒๕ ไร่
๒.๒ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed)	๑๒ กลุ่ม ๑๗๐ ราย ๒๗๐ แปลง	๓,๐๒๖ ไร่
๓. ประมง	๓๑ ฟาร์ม	๓๐๙.๓๖๒ ไร่
๓.๑ มาตรฐาน GAP มกษ ๗๔๓๖-๒๕๖๓ (แผนการตรวจประเมิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔)		
๑) ฟาร์มเพาะเลี้ยงปลา		
๑.๑) ปลาอุกบึกอูย	๑๘ ฟาร์ม	๘๗ ไร่
๑.๒) ปลาช่อน	๒ ฟาร์ม	๗ ไร่
๑.๓) ปลาหมอ	๓ ฟาร์ม	๔.๗๕ ไร่
๓.๒ มาตรฐาน GAP มกษ ๗๔๓๖-๒๕๖๕ (แผนการตรวจประเมิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕)		
๑) ฟาร์มเพาะและอนุบาล		
๑.๑) ปลาน้ำจืดรวม	๒ ฟาร์ม	๕๗.๕ ไร่
๓.๓ มาตรฐาน GAP มกษ ๗๔๓๘-๒๕๖๕ (ตรวจติดตาม ปีงบประมาณ ๒๕๖๕)		
๑) ฟาร์มอนุบาล		
๑.๑) ปลานิล	๑ ฟาร์ม	๑๐๙ ไร่
๓.๔ มาตรฐาน GAP กรมประมง (ตรวจติดตาม ปีงบประมาณ ๒๕๖๕)		
๑) ฟาร์มเพาะเลี้ยง		
๑.๑) ปลาช่อน	๑ ฟาร์ม	๒๕ ไร่
๑.๒) ปลานิล (เลี้ยงในบ่อพลาสติก)	๑ ฟาร์ม	๒๘๒ ตรม.
๑.๓) ปลานิล	๒ ฟาร์ม	๑๖ ไร่
๒) อนุบาล		
๑.๑) ปลานิล	๑ ราย	๕.๖ ไร่
๔. ปศุสัตว์	๒๘๖	๔๖๙,๓๔๘ ตัว
๔.๑ ไก่เนื้อ	๓๔	๒๔๑,๒๘๐ ตัว
๔.๒ ไก่ไข่	๙	๑๑๓,๗๐๐ ตัว
๔.๓ สุกร	๑๑๐	๑๑๑,๖๘๖ ตัว
๔.๔ โคเนื้อ	๑๒๘	๒,๒๐๗ ตัว
๔.๕ โคเนื้อ	๕	๕๒๕ ตัว

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร (ข้อมูล ณ สิงหาคม ๒๕๖๙),สำนักงานประมงจังหวัดสกลนคร, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร , ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสกลนคร

๒.๓ มาตรฐาน GFM (Good Farming Management)

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/ฟาร์ม	จำนวน (ตัว)
รวม	๒๔๘	๑๔,๖๓๗ ตัว
๑ กระบือ	๒๑	๓๒๖ ตัว
๒ ไก่ไข่	๑๐	๖๑๑ ตัว
๓ โคเนื้อ	๕๖	๑,๐๐๘ ตัว
๔ แพะ	๑๔	๓๑๕ ตัว
๕ สัตว์ปีกพื้นเมือง	๘๑	๙๐,๖๖๖ ตัว
๖ สุกร	๖๖	๒,๕๐๐ ตัว

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร ข้อมูล ณ สิงหาคม ๒๕๖๙

๓. งบประมาณ ปี ๒๕๖๙ โครงการตามแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสกลนคร
รวมทั้งสิ้นจำนวน ๔๖๗ โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น ๑,๕๙๑,๐๑๕,๔๑๐.๖๖ บาท ข้อมูล ณ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ดังนี้

แหล่งงบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณรวมทั้งสิ้น (บาท)	ผลการเบิกจ่าย ร้อยละ	คิดเป็น
งบประมาณจังหวัด	๑๕	๒๙๖,๗๘๖,๒๐๐.๐๐	๑๗๐,๒๕๑,๐๐๙.๘๖	๕๗.๓๖
งบประมาณของส่วนราชการต้นสังกัด	๔๕๗	๑,๑๔๖,๒๖๓,๖๐๒.๒๐	๘๐๐,๘๒๘,๒๘๐.๑๑	๖๙.๘๖
งบกลุ่มจังหวัด	๖	๑๔๑,๒๙๘,๙๑๙.๔๖	๑๐๐,๒๓๕,๙๓๐.๗๙	๗๐.๙๔
งบอื่นๆ	๑๒	๖,๖๖๖,๖๘๙.๐๐	๔,๓๐๒,๖๗๕.๕๖	๖๔.๕๔
รวม	๔๙๐	๑,๕๙๑,๐๑๕,๔๑๐.๖๖	๑,๐๗๕,๖๑๗,๘๙๖.๓๒	๖๗.๖๑

ผลการดำเนินงาน/ผลการปฏิบัติราชการสำคัญ ดังนี้

๓.๑ งบประมาณของส่วนราชการต้นสังกัด (Function Base)

๑) งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑,๕๙๑,๐๑๕,๔๑๐.๖๖ บาท ผลการเบิกจ่าย ๑,๐๗๕,๖๑๗,๘๙๖.๓๒ บาท

คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๑ จำแนกเป็น

๒) ผลการดำเนินงาน/ผลการปฏิบัติราชการสำคัญ (แผนงานโครงการจำแนกตามพืช ปศุสัตว์ ประมง กลุ่ม/สหกรณ์ ชลประทาน)

๒.๑) ด้านพืช : ๘๕ โครงการ งบประมาณ ๖๑,๖๙๕,๑๒๒.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย ๕๔,๐๔๐,๕๙๖.๗๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๔

๒.๒) ด้านปศุสัตว์ : ๕๒ โครงการ งบประมาณ ๗,๕๑๕,๙๓๐.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย ๖,๐๙๐,๘๗๓.๒๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐๔

๒.๓) ด้านประมง : ๑๙ โครงการ งบประมาณ ๓,๘๔๗,๙๒๘.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย ๒,๙๒๘,๗๔๗.๓๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๑๑

๒.๔) ด้านกลุ่ม/สหกรณ์ : ๓๗ โครงการ งบประมาณ ๔,๓๙๕,๗๙๕.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย ๓,๒๖๕,๙๑๕.๓๓ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๓๐

๒.๕) ด้านชลประทาน : ๒๓๖ โครงการ งบประมาณ ๑,๐๔๖,๘๓๕,๖๗๒.๒๐ บาท ผลการเบิกจ่าย ๗๒๓,๔๓๙,๖๖๔.๕๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑๑

๒.๖) ด้านอื่นๆ : ๔๐ โครงการ งบประมาณ ๒๘,๖๓๙,๘๔๔.๐๐ บาท ผลการเบิกจ่าย ๑๕,๓๖๕,๑๕๘.๔๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๔

๓.๒ งบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (Area Base)

๑) ๒๑ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๔๓๘,๐๘๕,๑๑๙.๔๖ บาท ผลการเบิกจ่าย ๒๗๐,๔๘๖,๙๔๐.๖๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๗๔ จำแนกเป็น

๑.๑) ด้านเกษตรมูลค่าสูง ๒ โครงการ เป้าหมาย/ผลสำเร็จที่สำคัญ การส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตรายการเกษตรมูลค่าสูง

- ด้านพืช ๒ โครงการ เป้าหมาย/ผลสำเร็จที่สำคัญ การส่งเสริม พัฒนา และยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้านพืช

- ด้านชลประทาน ๑๗ โครงการ เป้าหมาย/ผลสำเร็จที่สำคัญ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาพัฒนาแหล่งน้ำ และจัดหาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทาน

๔. สถานการณ์การผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ข้อมูล ณ กรกฎาคม ๒๕๖๙ จาก สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร , สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร)

๔.๑ ข้าวเปลือกหอมมะลินาปี^๑

ราคาข้าวเปลือกหอมมะลินาปี (ความชื้นไม่เกินร้อยละ ๑๕) อยู่ที่ ๑๖,๐๐๐-๑๘,๐๐๐ บาทต่อตัน ทรงตัวจากสัปดาห์ก่อน เนื่องจากความต้องการซื้อของตลาดปลายทางยังคงมีอย่างต่อเนื่อง สำหรับปีการผลิต ๒๕๖๘/๖๙ มีพื้นที่เพาะปลูก ๕๐๖,๖๑๗ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๙๕,๐๕๕ ตัน โดยเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วประมาณ ร้อยละ ๙๐ ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด

๔.๒ ข้าวเปลือกเหนียวนาปี^๑

ราคาข้าวเปลือกเหนียวพันธุ์ กข ๖ (ความชื้นไม่เกินร้อยละ ๑๕) ปรับเพิ่มขึ้นจาก ๑๑,๐๐๐-๑๒,๒๐๐ บาทต่อตัน เป็น ๑๑,๐๐๐-๑๒,๕๐๐ บาทต่อตัน หรือเพิ่มขึ้น ๑๕๐ บาทต่อตัน จากความต้องการซื้อของตลาดปลายทางที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาวทรงตัวอยู่ที่ ๙,๘๐๐-๑๐,๕๐๐ บาทต่อตัน ปีการผลิต ๒๕๖๘/๖๙ มีพื้นที่เพาะปลูก ๑,๕๓๘,๔๑๖ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๖๐๘,๕๘๕ ตัน และเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วประมาณ ร้อยละ ๙๐

๔.๓ ข้าวเปลือกนาปรัง^๑

ราคาข้าวเปลือกนาปรังปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยข้าวเจ้านาปรัง (ความชื้นไม่เกินร้อยละ ๑๕) ปรับเพิ่มจาก ๗,๕๐๐ บาทต่อตัน เป็น ๙,๒๐๐ บาทต่อตัน หรือเพิ่มขึ้น ๑,๗๐๐ บาทต่อตัน ส่วนข้าวเหนียวนาปรัง ปรับเพิ่มจาก ๙,๗๕๐ บาทต่อตัน เป็น ๑๐,๔๐๐ บาทต่อตัน หรือเพิ่มขึ้น ๖๕๐ บาทต่อตัน เนื่องจากโรงสีมีสต็อกข้าวคงเหลือในปริมาณจำกัด ขณะที่เกษตรกรทยอยนำผลผลิตออกจำหน่ายลดลง ส่งผลให้โรงสีแข่งขันรับซื้อผลผลิตมากขึ้น สำหรับปีการผลิต ๒๕๖๘/๖๙ มีพื้นที่เพาะปลูก ๑๙๘,๗๔๘.๓๖ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๗๑,๘๘๘ ตัน และเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วประมาณ ร้อยละ ๙๕

๔.๔ ยางพารา^๑

ราคายางพารามีความเคลื่อนไหวแตกต่างกันตามประเภทสินค้า โดยราคายางก้อนถ้วย (สด) ทรงตัวที่ ๓๖.๐๐-๓๗.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ยางก้อนถ้วย (DRC ๑๐๐%) ปรับเพิ่มขึ้นเป็น ๖๓.๐๐-๖๗.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้น ๐.๕๐ บาทต่อกิโลกรัม ส่วนราคาน้ำยางสดปรับลดลงจาก ๗๔.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม เหลือ ๗๒.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม หรือลดลง ๒.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ ราคายางพารายังคงผันผวนตาม

สถานการณ์ตลาดโลก แต่โดยรวมยังอยู่ในระดับสูง ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูก ๔๑๐,๓๕๙ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๙๘,๙๗๕ ตัน และผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วประมาณ ร้อยละ ๔๐

๔.๕ มันสำปะหลัง^๑

ราคาหัวมันสดปรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยหัวมันสด (คละ) อยู่ที่ ๒.๘๐-๓.๒๕ บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๐.๐๘ บาทต่อกิโลกรัม และหัวมันสด (เชื้อแป้ง ๒๕%) อยู่ที่ ๓.๖๕ บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้น ๐.๑๐ บาทต่อกิโลกรัม สาเหตุจากผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ประกอบกับโรงแปงหลายแห่งปรับราคาซื้อสูงขึ้น ปีการผลิต ๒๕๖๘/๖๙ มีพื้นที่เพาะปลูก ๙๑,๘๔๔ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๔๔,๔๔๔ ตัน และผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วประมาณ ร้อยละ ๙๕

๔.๖ ปาล์มน้ำมัน^๑

ราคาปาล์มน้ำมัน (เปอร์เซ็นต์น้ำมัน ๑๘%) ปรับเพิ่มขึ้นจาก ๖.๙๐-๗.๓๐ บาทต่อกิโลกรัม เป็น ๗.๑๐-๗.๕๐ บาทต่อกิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้น ๐.๒๐ บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ส่งผลให้ผู้ประกอบการปรับราคาซื้อเพิ่มขึ้น สำหรับปีการผลิต ๒๕๖๘/๖๙ มีพื้นที่เพาะปลูก ๓๓,๓๐๑ ไร่ คาดการณ์ผลผลิต ๑๕๐,๐๔๕ ตัน และผลผลิตออกสู่ตลาดแล้วประมาณ ร้อยละ ๕๕

๔.๗ โคเนื้อ^๒

สินค้าโคเนื้อของจังหวัดสกลนคร เป็นสินค้าปศุสัตว์ที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดซึ่งเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ เป็นเกษตรกรรายย่อยกึ่งเชิงพาณิชย์ เพื่อจำหน่ายเป็นโคมีชีวิตและโคขุนเข้าสู่ตลาดภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๘ การผลิตโคเนื้ออยู่ในระดับทรงตัว ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ตามรอบการเลี้ยงขณะที่ต้นทุนการผลิตยังคงอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยเฉพาะต้นทุนอาหารสัตว์และค่าดูแลรักษา ส่งผลให้เกษตรกร ต้องบริหารจัดการต้นทุนอย่างรอบคอบ ด้านสถานการณ์ราคาโคเนื้อปรับตัวอยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยราคาขึ้นอยู่กับคุณภาพ น้ำหนัก และสายพันธุ์ของโคเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ความต้องการบริโภคเนื้อโคยังคงมีอย่างสม่ำเสมอ โดยได้รับแรงสนับสนุนจากภาคการท่องเที่ยว การบริโภคภายในประเทศ และความต้องการของผู้ประกอบการแปรรูป อย่างไรก็ตาม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านต้นทุนการผลิต โรคระบาดในสัตว์ และความผันผวนของราคา ซึ่งภาครัฐได้มีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม การพัฒนาคุณภาพโคเนื้อ และการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้แก่ภาคปศุสัตว์ของจังหวัดในระยะยาว

๔.๘ ไก่เนื้อ^๒

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่นม จังหวัดสกลนครเผชิญกับจุดเปลี่ยนสำคัญจากต้นทุนการผลิตที่ผันผวน ดังนี้

วิกฤตต้นทุนและการผลิต: เกษตรกรเผชิญกับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ราคาอาหารสัตว์ อาหารชั้นอาหารเสริม ที่สูงขึ้น ขณะที่ประสิทธิภาพการผลิตต่อตัวของแม่ไก่บางตัวไม่สูงมากจำเป็นต้องคัดทิ้งไก่นมที่ให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้สัหกรณ์ยังพบปัญหา "น่านมดิบล้นตลาด" เนื่องจากการนำเข้านมผงราคาถูก ทำให้ถูกจำกัดปริมาณการรับซื้อน่านมดิบจากเกษตรกร

การจัดการฟาร์ม: เกษตรกรเป็นเกษตรกรรายย่อย ปัญหาที่พบคือ แม่ไก่นมอัตราการผสมติดต่ำ โรคเต้านมอักเสบ และสุขภาพโรงเรือน ส่งผลให้ผลผลิตนมนดิบเมื่อเทียบเทียบการต้นทุนการผลิต

การจัดการความเสี่ยง: เกษตรกรต้องทำวัคซีนและมีแผนจัดการโรคอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการบริหารจัดการนมดิบที่รวดเร็ว

การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ: โครงการนมโรงเรียนยังคงเป็นกลไกหลักในการรองรับน้ำนมดิบจากเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร โดยการปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรสิทธิ (MOU) ให้สอดคล้องกับปริมาณการผลิตจริงเพื่อลดปัญหาน้ำนมค้างสต็อก

ทั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดมาตรการสนับสนุนด้านการลดต้นทุนการผลิต การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงของการเลี้ยงโคนมในจังหวัดสกลนครในระยะต่อไป

ที่มา ๑. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร ๒. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร

๕. สถานการณ์และการช่วยเหลือภัยพิบัติด้านเกษตร (ข้อมูล ณ กรกฎาคม ๒๕๖๙)

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดสกลนคร มีการบูรณาการขับเคลื่อน การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๘ - มิถุนายน ๒๕๖๙ ดังนี้

๑) จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝน ปี ๒๕๖๙ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัยและหลังเกิดภัย และ เสนอแผนการป้องกันฯ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อทราบแผนดังกล่าว เรียบร้อยแล้ว

๒) ด้านการประชาสัมพันธ์

๒.๑) เฝ้าระวัง และแจ้งเตือนภัย โดยการติดตามสถานการณ์ภัยธรรมชาติ สถานการณ์น้ำ และการคาดการณ์/เฝ้าระวังเตือนภัย/ประเมินสถานการณ์พื้นที่ด้านการเกษตรที่เสี่ยงอุทกภัย ผ่านสื่อวิทยุ เว็บไซต์ จดหมายข่าว และผ่านสื่อ Facebook , Line เป็นต้น

๒.๒) สร้างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อลดมลพิษทางอากาศและฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM๒.๕) ภาคการเกษตร ผ่านเวทีการประชุมกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ประชาสัมพันธ์จังหวัด กิจกรรมโครงการต่างๆ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รวมถึงสื่อต่างๆ และการจัดกิจกรรมรณรงค์งดเผาในพื้นที่การเกษตร

๒.๓) ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ประจำปีฤดูกาลผลิตใหม่ เพื่อรักษาสีที่รับมาตรการช่วยเหลือและเงินเยียวยาจากภาครัฐ โดยดำเนินการได้หลังเพาะปลูกแล้ว ๑๕ วัน ผ่านแอปพลิเคชัน Farmbook, เว็บไซต์ ระบบทะเบียนเกษตรกรกลาง ทั้งนี้ จังหวัดได้ดำเนินการขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรแล้ว จำนวน ๑๖๕,๘๘๙ ครัวเรือน คิดเป็น ๙๓.๓%

๓) ติดตาม/เฝ้าระวังสถานการณ์การเกิดภัย/ออกเยี่ยมเยียน/ให้คำแนะนำการดูแลรักษา สอบทาน การปฏิบัติตามหลักวิชาการของเกษตรกร และ ประเมินความเสียหาย และเปราะบาง พื้นที่ สินค้า (พืชเศรษฐกิจ) และ พฤติกรรมการผลิตของเกษตรกร

๔) เตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ โดยจัดทำข้อมูลบัญชีกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องจักร ให้มีความเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรอย่างทันที/ บูรณาการจัดทำข้อมูลทรัพยากรด้านอาหารเพื่อสนับสนุนความต้องการฝ่ายทหาร ให้เป็นปัจจุบันพร้อมรับมือภัยพิบัติ

๕) จัดเตรียมจุดอพยพสัตว์ จำนวน ๑๘ จุด ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร และสำรองเสบียงสัตว์ (หญ้าแห้ง) ในโควตาส่งจ่ายของ ปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร จำนวน ๓๐,๐๐๐ กิโลกรัม และจัดตั้งคลังเสบียงสัตว์ประจำตำบล (หญ้าแห้ง) จำนวน ๒ คลัง ๆ ละ ๕,๐๐๐ กิโลกรัม รวม ๑๐,๐๐๐ กิโลกรัม ในพื้นที่ (๑) อำเภอฟังโคน (๒) อำเภอเมืองสกลนคร

๖) ให้คำแนะนำการตัดแต่งกิ่งหม่อนได้แก่ ตัดต่ำ คลุมฟาง เพื่อลดการคายน้ำของต้นหม่อน และส่งเสริมการใช้น้ำน้อยในแปลงหม่อน ได้แก่ การให้น้ำแบบระบบน้ำหยด รวมถึงการยกทรงปลูกหม่อนให้สูงกว่าปกติ และจัดทำร่องระบายน้ำให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ปลูกหม่อน และเสริมคันดินโดยรอบแปลงเพื่อป้องกันการระบายน้ำและป้องกันการไหลเข้าของน้ำในพื้นที่ใกล้เคียงอีกทั้งช่วยลดการพังทลายของหน้าดิน

๗) การเยียวยาเกษตรกรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุอุทกภัย โดยการสนับสนุนพันธุ์พืชดีและเมล็ดพันธุ์พืช ให้กับเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) ปี ๒๕๖๘ จำนวน ๑๔ อำเภอ ๙,๒๕๒ ราย พื้นที่ ๑๔ อำเภอ

๖. ปัญหา/ข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นในจังหวัด/แนวทางแก้ไข

๖.๑ ปัญหานี้สิน จังหวัดสกลนครมีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๔ จนถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ ที่ได้รับการอนุมัติกู้ยืมจากกองทุนทั้งหมด ๔๖๔ รายเป็นจำนวนเงิน ๘๙,๕๘๕,๑๖๔.๗๙ บาท จำนวนที่ดินที่ช่วยเหลือเนื้อที่ ๕,๐๑๙ ไร่ ๑ งาน ๔๘.๓ ตารางวา จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบปัญหา และข้อสังเกต ดังนี้

(๑) เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ยื่นคำร้องขอกู้เงินไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือของกองทุนหมุนเวียนฯ เช่น มาขอคำปรึกษาซึ่งยังชำระหนี้เจ้าหนี้ปกติ แต่คาดว่าจะผิดชำระหนี้ในงวดต่อไป จึงอยากให้องค์กรกองทุนหมุนเวียนฯ ช่วยเหลืออยู่ระหว่างเจ้าหนี้ฟ้อง คดียังไม่ถึงที่สุด และหนี้สินที่เกิดจากการสืบทายาทจากการค้าประกันให้กับบุคคลอื่นเป็นหนี้นอกระบบโดยการทำสัญญากู้ยืมเงินโดยไม่ได้รับว่าได้นำที่ดินเป็นหลักประกันเงินกู้ (๒) ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ที่ค้างชำระ โดยสาเหตุจากการค้างชำระส่วนใหญ่ คือ สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และมีภาระหนี้สินหลายแห่ง เช่น หนี้ ธ.ก.ส. หนี้กองทุนหมู่บ้าน และหนี้นอกระบบ นอกจากนี้อายุเฉลี่ยของลูกหนี้กองทุนฯค่อนข้างสูง จึงมีปัญหาสุขภาพส่งผลให้ศักยภาพในการหารายได้เพื่อชำระหนี้กองทุนฯ ลดลง

● สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสกลนคร ได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

(๑) ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ปีละ ๑ ครั้ง โดยเลือกลูกหนี้มีสถานะค้างชำระตั้งแต่ ๑ ปี ขึ้นไปเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและสร้างการรับรู้แก่ลูกหนี้กองทุนฯ ในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ใน และแนะนำทำบัญชีครัวเรือน

(๒) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน เช่น มาตรการสร้างแรงจูงใจ (ลดอัตราดอกเบี้ย) มาตรการผิดชำระหนี้และขยายเวลาการชำระหนี้ มาตรการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ฟูอาชีพ มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการประนอมหนี้ มาตรการเปลี่ยนตัวลูกหนี้

(๓) ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ เกษตรกรและผู้ยากจนมาติดต่อขอรับคำปรึกษา/ขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ มีรายละเอียดดังนี้

(๓.๑) ตุลาคม ๒๕๖๘	- ขอรับคำปรึกษา ๓ ราย
	- ยื่นเรื่องขอกู้ ๑ ราย
(๓.๒) พฤศจิกายน ๒๕๖๘	- ขอรับคำปรึกษา ๔ ราย
(๓.๓) ธันวาคม ๒๕๖๘	- ขอรับคำปรึกษา ๖ ราย
	- ยื่นเรื่องขอกู้ ๑ ราย

- (๓.๔) มกราคม ๒๕๖๙ - ขอรับคำปรึกษา ๓ ราย
- ยื่นเรื่องขอกู้ ๑ ราย
- (๓.๕) กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ - ขอรับคำปรึกษา ๕ ราย
- (๓.๖) มีนาคม ๒๕๖๙ - ขอรับคำปรึกษา ๑๓ ราย
- ยื่นเรื่องขอกู้ ๒ ราย
- (๓.๗) เมษายน ๒๕๖๙ - ขอรับคำปรึกษา ๓ ราย
- (๓.๗) พฤษภาคม ๒๕๖๙ - ขอรับคำปรึกษา ๓ ราย
- (๓.๘) มิถุนายน ๒๕๖๙ - ขอรับคำปรึกษา ๙ ราย
- *** รวมขอรับคำปรึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น ๔๙ ราย
รวมยื่นเรื่องขอกู้ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๕ ราย

๗. ปัญหาอุปสรรค/ความเสี่ยง/ความท้าทาย ต่อการปฏิบัติราชการด้านการเกษตรของจังหวัด และข้อเสนอวิธีการลดความเสี่ยง (ระบบการบริหารงานภายในจังหวัด/การบริหารงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์/บุคลากร/ข้อจำกัดด้านสภาพพื้นที่และสังคมวัฒนธรรม)

๗.๑ ขาดระบบชลประทานที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร

ปัญหา พื้นที่เกษตรกรรมมี ๓,๐๑๙,๙๔๕.๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔๐ % ของพื้นที่การเกษตร
แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญหาลงเสริมและพัฒนาระบบชลประทาน และจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

๗.๒ ขาดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา เกษตรกรขาดองค์ความรู้ ขาดการวางแผนการผลิต ไม่เห็นความสำคัญของการใช้น้ำ และมีพฤติกรรมการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์แบบซ้ำ ๆ

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญหาลง

- ๑) สร้างจิตสำนึก ปรับพฤติกรรม และสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกร
- ๒) จัดองค์ความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพบรรจุไว้ในหลักสูตรการอบรมต่างๆ
- ๓) วางแผนการผลิตในการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพดินและปริมาณน้ำที่มี
- ๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชลประทาน

๗.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการต่างๆ มีข้อจำกัดในการเรียนรู้

ปัญหา เกษตรกรมีอายุมาก ไม่สนใจเรียนรู้ หรือมีการเข้าร่วมโครงการตามกระแส อีกทั้งบางโครงการไม่มีเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการ

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญหาลง

- ๑) สร้างแรงจูงใจ และเตรียมความพร้อมเกษตรกรให้สามารถปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) คัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการให้มีความละเอียดมากขึ้น โดยการแจ้งคุณสมบัติและเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการให้ชัดเจน และปรับเปลี่ยนวิธีการอบรมให้เหมาะสม
- ๓) สร้างต้นแบบในการขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น

๗.๔ เกษตรกรไม่ค่อยสนใจการผลิตที่มีมาตรฐาน

ปัญหา เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ด้านการผลิต และขาดแรงจูงใจ เนื่องจากมองว่าราคาไม่มีความแตกต่าง ไม่รู้แหล่งจำหน่ายและมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก จึงไม่สนใจทำมาตรฐาน และมีทัศนคติติดลบในเรื่องของมาตรฐานการผลิต

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญหา ปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกร และจัดให้มีหลักสูตรเกี่ยวกับมาตรฐานการผลิตในการอบรม

๗.๕ กลุ่มเกษตรกรมีจุดอ่อนด้านการตลาด

ปัญหา เกษตรกรขาดความรู้ความชำนาญในด้านการพัฒนาช่องทางการตลาด /ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง การแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ยังไม่ทันสมัย

แนวทางในการลดความเสี่ยง/แก้ไขปัญหา สร้างแรงจูงใจและปรับทัศนคติในเชิงบวกให้กับเกษตรกร และผลักดันให้กลุ่มวิสาหกิจระดับสินค้าให้มีมูลค่าสูง รวมถึงการนำความรู้ด้านงบการเงิน ธุรกิจการค้ากับดูแลองค์กรที่ดี บรรจุไว้ในทุกหลักสูตรของการอบรม